

Реабілітація

Держава повинна піклуватися про тих, хто став на її захист

▶ СТОР. 4

Своя траєкторія

Заочну форму навчання хочуть замінити дистанційною

▶ СТОР. 7

Ініціатива

Соціальне здоров'я та настрої громади є дуже важливими

▶ СТОР. 8

У НОМЕР:

Сьогодні — День української писемності та мови

Загадкова літера «І», якої бояться вороги

Рафаель ГРОССІ: Наступного разу нам може не так пощастити

«Цей інцидент ще раз підкреслює надзвичайно нестабільну ситуацію з ядерною безпекою в Україні, яка триватиме, поки триватиме ця трагічна війна. Той факт, що багато вікон на місці були зруйновані, показує, наскільки це було близько», — йдеться в заяві гендиректора МАГАТЕ Рафаеля Маріано Гроссі, поширеній пресслужбою агентства після російської атаки, внаслідок якої у кількох будівлях Хмельницької АЕС ударною хвилею було вибито вікна. «Наступного разу нам може не так пощастити», — зазначив Рафаель Гроссі. Він наголосив, що «удару по атомній електростанції слід уникати будь-якою ціною». Принагідно Гроссі зауважив, що прямого впливу дронів на майданчик станції не було.

На саміті Євросоюзу обговорюють нові санкції проти РФ

Учора у Брюсселі розпочалася зустріч глав держав і урядів Європейського Союзу. Перед її початком президент Європейської ради Шарль Мішель заявив, що становище на Близькому Сході вимагає «негайної уваги», але наголосив, що це «не повинно відволікати від подальшої підтримки України».

▶ СТОР. 5

Парламент Вельсу визнав Голодомор геноцидом

Парламент Вельсу (Сенедд) 25 жовтня підтримав резолюцію про визнання Голодомору 1932—1933 років геноцидом українського народу. Як прокоментувало подію у Фейсбукі Посольство України у Великій Британії, ухвалена заява визначає Голодомор як заздалегідь спланований радянським урядом акт геноциду, вчинений проти народу України, та відзначає вирішальну роль валлійського журналіста Гарета Джонса у приверненні уваги світової спільноти до жорстокості цього злочину. Під час голосування заяву підтримали всі присутні депутати.

Захисники України з Тернопільщини, воїни 44-ї окремої артилерійської бригади імені гетьмана Данила Апостола на передовій під час написання минулорічного Радіодиктанту національної єдності.

Повномасштабна війна, яка понад 600 днів точиться не лише за чорноземі, що становлять 60 відсотків території нашої країни, за моря і міста, які розмріявся загарбати кремлівський дідок, а й за спадок тисячолітнього Києва, його князівський родовід із європейською метрикою, за історію, яка дуже відрізняється від історії на-

роду, що називає себе братським, спонукає до переосмислення простору, повертає до витоків. До пошуків відповіді на вічні питання: хто ми такі, звідки й чому ми такі. Поки історики й філософи дошукуються правди, своє слово кажуть лінгвісти, котрі переконані, що народ витворює мову, а мова — народ.

▶ СТОР. 6

ФРОНТ

Терор росії у повітрі, на суші і на морі

Ворог скидає невідомі вибухові пристрої у Чорне море вздовж функціонування гуманітарного коридору. Про це повідомила у середу начальниця об'єднаного координаційного прес-центру Сил оборони півдня України Наталя Гуменюк.

«Тільки за минулу добу над Херсонщиною та Одещиною було зафіксовано скидання понад 35 засобів повітряного ураження. Йдеться про керовані авіабомби, ракети повітряного базування і невідомі вибухові пристрої, які ворог прилаштовує в Чорне море вздовж функціонування гуманітарного коридору. Терор ворога триває всюди: в повітрі, на суші і на морі», — зазначила Гуменюк.

▶ СТОР. 8

ПОДІЇ

Куди працевлаштовують переселенців

Майже дві тисячі переселенців знайшли роботу на Дніпропетровщині з початку року через Службу зайнятості, ще 14 отримали гранти за програмою «Робота». Здебільшого вони працевлаштовувалися у сферу торгівлі, освітні та медичні заклади, а також на промислові та сільськогосподарські підприємства. Самореалізуються та визначитися зі справою, яка до душі, їм допомагає й інформаційна кампанія «Робота для ВПО: ти потрібен».

А під час навчання та проходження курсів з підвищення кваліфікації фахівці розповідають внутрішньо переміщеним особам про можливість отримання коштів на започаткування чи розвиток власної справи.

«Для цього можна звернутися до нас онлайн через «Дію» чи персональний кабінет на сайті державної служби зайнятості або особисто», — зауважила заступник начальника відділу обласного центру зайнятості Тетяна Лапіна, передає наш власкор Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

КОРОТКО

■ У Тернопільському міському територіальному центрі соціального обслуговування населення усі військовослужбовці з громади можуть отримати гуманітарну допомогу: комплект термобілизни та індивідуальну аптечку, **повідомляє наш власкор Ірина КОЗАК.**

■ Рівненщина активно долучилася до Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?». Так, в області вже працюють чотири районні Центри психосоціальної підтримки. У них надають послуги з діагностики, терапії, а також проводять групові та індивідуальні консультації, **інформує наш дописувач Тетяна ПАНАСЮК.**

■ На вулицях Чернівців працює сучасна прибиральна техніка, бруківку ретельно підмітають та миють. І не тільки змінилися підходи до прибирання, а й контроль посилили. Так, департамент інфраструктури та благоустрою міськради щоденно здійснює перевірку роботи підрядників: за III квартал винесли 124 приписи на усунення недоліків, а загалом провели 340 перевірок, **передає наш власкор Сергій СУЛИМА.**

Голова Верховної Ради Руслан Стефанчук подякував Чехії за надважливу оборонну, фінансову й гуманітарну допомогу

Голова Верховної Ради України зустрівся із Головою Сенату Парламенту Чеської Республіки Мілошем Вистрчілом. Сторони обговорили низку важливих тем, зокрема, ситуацію на фронті та в енергетичній сфері й військову підтримку України.

«Артилерія та боеприпаси, важка бойова техніка, танки й літаки — це те, що дасть змогу Україні швидше рухатися вперед і наблизити нашу Перемогу. І військова підтримка — наш пріоритет», — наголосив Голова Верховної Ради України. Він зауважив, що Україна вітає сприяння з боку Чехії щодо підготовки підрозділів та спеціалістів Збройних Сил України на території Чеської Республіки, а також високо ці-

нує надання медичної допомоги пораненим українським військовослужбовцям.

Водночас Спікер Парламенту України подякував Чехії за надважливу оборонну, фінансову й гу-

манітарну допомогу, яка надається нашій державі з перших днів повномасштабного вторгнення.

«Високо ціную те, що за чеської ініціативи у Празі відбувся Другий Парламентський саміт Міжнародної Кримської платформи», — акцентував Руслан Стефанчук, висловивши переконання, що цей важливий захід стане надійною платформою, яка дасть можливість підвищити ефективність міжнародного реагування на окупацію Криму та інших тимчасово окупованих територій України.

Насамкінець у межах зустрічі Верховна Рада України та Сенат Парламенту Чеської Республіки підписали Меморандум про взаєморозуміння та співпрацю. «Це той документ, який стане додатковим фактором зміцнення двосторонніх відносин

між законодавчими органами наших держав», — наголосив Спікер Парламенту України. Водночас він зауважив, що це важливо у контексті європейської інтеграції України, та подякував Чехії за підтримку європейського курсу нашої держави.

Підписаний сторонами Меморандум також передбачає всебічне співробітництво та взаємну підтримку, зокрема, під час боротьби та подальшого опору російському агресору; у реалізації заходів щодо набуття Україною членства в ЄС та НАТО; у підготовці та здійсненні післявоєнного співробітництва, включно з відбудовою України.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.

Фото: rada.gov.ua

Прага запевнила у подальшій підтримці в боротьбі з агресором

«Прага стала «магнітом», який об'єднав майже 70 парламентів з п'яти континентів світу, об'єднала тих, хто відверто говорить про найважливіші питання сьогодення, глобальної безпеки та майбутнього», — наголосив під час спільної прес-конференції із Головою Сенату Парламенту Чеської Республіки Мілошем Вистрчілом

Спікер Парламенту України Руслан Стефанчук.

Водночас він зауважив, що впродовж цих місяців стало чітко зрозуміло та видно, хто є справжнім другом України, бореться за спільні принципи та допомагає Україні перемогти у цій війні. Голова Верховної Ради України висловив вдячність Чехії за підтримку та допомогу,

яку Україна весь час отримує як на рівні політичних рішень, так і в питаннях військової допомоги, навчання українських солдатів, лікування та реабілітації поранених воїнів.

Окрім того, Руслан Стефанчук зазначив, що підписаний у середу, 25 жовтня, Меморандум про взаєморозуміння та співпрацю Верховної Ради Ук-

раїни та Сенату Парламенту Чеської Республіки гарантуватиме інституціям співпрацю на довгі роки.

Зі свого боку, Спікер Сенату Парламенту Чехії Мілош Вистрчіл наголосив, що Чехія підтверджує подальшу підтримку України у трьох сферах. По-перше, це підтримка України у боротьбі з російським агресором. По-дру-

ге, співробітництво на шляху України до Євро-союзу та Організації Північноатлантичного договору. По-третє, підтримка у майбутньому, після завершення війни, зокрема, щодо відбудови та співпраці у культурній та науково-технічній сферах. «Це в інтересах як Сенату Парламенту Чеської Республіки, так і Верховної

Ради України», — наголосив він.

«Україна воює не лише за себе, а й за загальнолюдські цінності та принципи», — зазначив насамкінець Голова Сенату Парламенту Чехії, висловивши вдячність усім українцям за героїчну боротьбу проти агресора.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.

Важлива роль законодавців у запобіганні конфліктам і пошуках консенсусів

23—27 жовтня українська делегація на чолі з Першим заступником Голови Верховної Ради України Олександром Корнієнком перебувала з робочим візитом у Республіці Ангола. У другий день візиту делегати провели низку важливих і плідних зустрічей.

Насамперед Перший віцеспікер поспілкувався із журналістами та наголосив на важливості ролі парламентів у запобіганні конфліктам і пошуках консенсусів, а також поінформував про ситуацію в Україні та дієві кроки для розв'язання нагальних питань. «Продовжуємо з колегами акцентувати на підтримці та допомозі Україні й Формулі миру Володимира Зеленського, що стане запорукою світової безпеки», — наголосив Олександр Корнієнко.

«Працюємо над розширенням коаліції навколо української Формули миру та акцентуємо, що світова спільнота має оперативно й рішуче реагувати на будь-яку агресію на планеті, аби якнайшвидше її зупинити», — зауважив, зі свого боку, член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики Олександр Санченко.

Формула миру Президента України, продовольча безпека та посилення міжпарламентських відносин — низка зустрічей нашої делегації

На зустрічі з послами «Групи Семи» українські делегати наголосили на важливості співпраці з країнами Глобального Півдня у розрізі протидії російським наративам пропаганди та підтримки у цьому дипломатії.

Сторони також обговорили вирішення продовольчої кризи, важливість продовження дії програми Grain from Ukraine та імплементацію Формули миру Президента України Володимира Зеленського.

Під час зустрічі з керівником делегації Таїланду сторони обговорили зміцнення міжпарламентського діалогу шляхом активізації двосторонніх контактів між українськими та тайландськими парламентаріями, зокрема, на рівні міжпарламентських груп дружби. Перший віцеспікер поінформував про поточну ситуацію в Україні, всі злочини російської федерації та їхні наслідки. Він також наголосив на важливості підтримки нашої країни на міжнародних аренах, зокрема, у питаннях голосування за відповідні резолюції в Організації Об'єднаних Націй.

Під час зустрічі з Президенткою Парламентської асамблеї Співдружності португаломовних країн, пані доктором Тересою Ефуа Асангоно Україна отримала запрошення стати спостерігачем цієї організації. «Наша держава зацікавлена у налагодженні співробітництва зі Співдружністю португаломовних країн, зокрема, в економічній, соціальній і культурній сферах із державами-членами організації, на основі поваги до принципів Статуту ООН», — зауважив Олександр Корнієнко. Також він наголосив, що Україна прагне отримати статус асоційованого спостерігача в організації й готова здійснити необхідні практичні кроки для цього.

Під час зустрічі із Головою парламентської групи МПЛА Національної асамблеї Анголи, доктором Віржіліо де Фонтеш Перейрою Олександр Корнієнко акцентував на важливості реалізації Формули миру Президента України Володимира Зе-

ленського. Парламентські делегати наголосили на значимості імплементації всіх десяти пунктів Формули, яка принесе всеосяжний, справедливий і довготривалий мир Україні та безпеку всьому світові. Також сторони обговорили тему продовольчої безпеки. Перший віцеспікер поінформував про поточну ситуацію та дії російської федерації, зокрема, її вихід з угоди, атаки по портах та перешкоджання експорту.

«Українське зерно важливе світові. Ми це усвідомлюємо й ставимося з відповідальністю до його експорту», — наголосив він.

Голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Мережко повідомив, що під час зустрічі з делегацією Малаві українські делегати подякували за підтримку в ООН, а також запросили долучитися до реалізації Формули миру Президента України Володимира Зеленського. Парламентська делегація звернулася до Малаві визнати Голодомор 1932—1933 років геноцидом Українського народу.

Заходи на полях роботи засідання 147-ї Асамблеї Міжпарламентського союзу

У межах другого дня роботи парламентської делегації на чолі з Першим віцеспікером Олександром Корнієнком на полях засідання 147-ї Асамблеї МПС відбулися заходи за участю народних депутатів України.

Олександр Санченко, член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, та Ольга Руденко, членкиня Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпар-

ламентського співробітництва, долучилися до Форуму молодих парламентаріїв МПС (Forum of Young Parliamentarians).

У межах свого виступу Олександр Санченко розповів, як українська молодь долучається до ухвалення рішень та пришвидшує Перемогу України. Варто зазначити, що, за результатами Міжпарламентського союзу, Україна перебуває у трійці лідерів у питанні участі у засіданні молодих парламентаріїв (до 40 років).

У своїй промові на тему «Зменшення шкоди від торгівлі дітьми-сиротами» членкиня Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Ольга Руденко зауважила, що щонайменше 20 тисяч українських дітей, багато з яких є сиротами, були насильно депортовані російською федерацією на її територію: «Вони залишилися без будь-якого зв'язку з Батьківщиною, рідною мовою й культурою».

Окрім того, голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Мережко взяв участь у засіданні Комітету миру та безпеки МПС.

Під час участі у засіданні Форуму жінок-парламентаріїв українські делегати — Леся Василенко та Ольга Руденко — долучилися з промовами на тему незаконної депортації росією українських дітей. Зокрема, відбулися дебати щодо резолюції «Торгівля дітьми-сиротами: Роль парламентів у зменшенні шкоди», розглянутій Постійним Комітетом з питань демократії та прав людини. У підсумку довгих та переконливих промов народної депутатки України Леся Василенко учасниками були прийняті всі правки української сторони до документа. Наприкінці роботи засідання

Асамблеї МПС відбудеться голосування. Делегати з Франції та Чехії також подавали правки до резолюції щодо депортації росією українських дітей, але, на жаль, не були прийняті. А втім, українські делегати висловили вдячність колегам за солідарність і підтримку.

До складу парламентської делегації також входять: голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Мережко, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань молоді та спорту Жан Беленюк, членкиня Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природоохористування Леся Василенко, членкиня Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Ольга Руденко, член Комітету з питань антикорупційної політики Олександр Жмеренешкий, член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики Олександр Санченко та член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Дмитро Шпенюк.

ДОВІДКОВО

Міжпарламентський союз — це всесвітня організація національних парламентів. Членами цієї організації є, на сьогодні, 162 парламенти світу.

Міжпарламентський Союз є насамперед політичним форумом членів національних парламентів.

Це унікальна інституція, яка на регулярній основі збирає парламентаріїв з усіх куточків земної кулі, що представляють усі різновиди державного устрою та весь спектр політичних партій.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.

Перший віцеспікер Олександр Корнієнко висловив вдячність Республіці Ангола за солідарність

Перший віцеспікер Олександр Корнієнко зустрівся з Першим заступником Голови Національної асамблеї Анголи Америку Антоніу Куононока.

Насамперед Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко висловив вдячність за підтримку резолюції «Територіальна цілісність України: захист принципів Статуту ООН». «Для нас це дуже цінно й важливо. Сподіваємося на продовження цієї тенденції», — наголосив він.

Під час зустрічі Олександр Корнієнко поінформував колегу про поточну ситуацію з українським зерном та портами. Водночас він запевнив, що Україна усвідомлює всю відповідальність у продовольчій сфері й попри все готова експортувати зерно.

Також Перший віцеспікер запросив ангольську сторону розглянути можливість створення депутатської групи з міжпарламентських зв'язків з Україною у Національній асамблеї Республіки Ангола.

Насамкінець Олександр Корнієнко висловив вдячність Республіці Ангола за солідарність з українським народом.

Прес-служба Апарату
Верховної Ради України.

Кожен внесок у Перемогу забезпечить світову безпеку

У межах робочого візиту до Республіки Ангола Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко провів зустріч із Міністром закордонних справ країни Тете Антоніу (на знімку).

Сторони обговорили низку важливих тем, зокрема, безпекову ситуацію в Україні, можливості для співпраці, продовольчу безпеку, перешкоджання російському експорту українського зерна, а також імplementацію Формули миру Президента України Володимира Зеленського.

«Кожні рішення та дії щодо підтримки нашої держави — внесок у перемогу, яка забезпечить світову безпеку та стабільність», — наголосив Перший віцеспікер, висловивши сподівання на поглиблення співпраці.

Прес-служба Апарату
Верховної Ради України.
Фото rada.gov.ua.

У ГОМЕР

Мексика поважає нашу територіальну цілісність

У межах офіційного візиту до Мексики Заступниця Голови Верховної Ради України Олена Кондратюк зустрілася з в. о. Міністра закордонних справ Мексики Кармен Морено Тоскано (на знімку).

Сторони говорили про спільні для обох країн цінності: дотримання статуту ООН, рівність усіх країн та націй згідно з міжнародним правом, недоторканність державних кордонів, боротьбу проти сучасного імperialізму.

«Від імені Верховної Ради України подякувала Мексиці за чітку і послідовну позицію засудження російської збройної агресії в межах резолюції Генеральної асамблеї ООН. Ми справді єдині в розумінні того, що грубе порушення росією Статуту ООН та основних принципів міжнародного права є неприйнятним», — наголосила Олена Кондратюк.

«Від імені Верховної Ради України подякувала Мексиці за чітку і послідовну позицію засудження російської збройної агресії в межах резолюції Генеральної асамблеї ООН. Ми справді єдині в розумінні того, що грубе порушення росією Статуту ООН та основних принципів міжнародного права є неприйнятним», — наголосила Олена Кондратюк.

Водночас в. о. Міністра закордонних справ Мексики запевнила, що представник Мексики перебуватиме на зустрічі радників з питань безпеки, яка відбудеться за кілька днів на Мальті, і де буде обговорюватися Формула миру.

Кармен Морена Тоскано також наголосила, що Мексика засуджує російську агресію проти України та поважає територіальну цілісність нашої держави. «Цю позицію Мексика незмінно демонструє на всіх міжнародних майданчиках починаючи з 2014 року», — зазначила вона.

Під час зустрічі Віцеспікерка Олена Кондратюк також поінформувала про основні цілі візиту очолюваної нею парламентської делегації України до Мексики.

«Моя місія — донести мексиканському політикуму й суспільству правду про те, що відбувається в Україні через російську агресію. Маємо найбільшу гуманітарну катастрофу з часів Другої світової війни, 20 відсотків окупованої росією території, а це як Гватемала або Куба. Ще 174 тисячі квадратних кілометрів території заміновано, це як увесь Уругвай. Понад 6 мільйонів українців, переважно жінок та дітей, змушені виїхати за кордон», — сказала Олена Кондратюк.

Заступниця Голови Верховної Ради України також звернулася до в. о. Міністра закордонних справ Мексики з проханням розглянути питання офіційного визнання РФ державою-терористом. За її словами, необхідно закрити й російські канали, які транслюють кремлівську пропаганду в Мексиці.

«Дуже розраховуємо на активну позицію Мексики в об'єднанні міжнародних зусиль для повернення в Україну майже 20 тисяч викрадених росією дітей. Звертаємося до Уряду Мексики із проханням надати допомогу в реабілітації наших дітей та поранених військових», — зазначила Олена Кондратюк.

Віцеспікерка закликала мексиканську сторону брати активну участь у відбудові України та реалізації інвестиційних проектів.

Прес-служба Апарату
Верховної Ради України.
Фото rada.gov.ua.

Історична зустріч для двосторонніх відносин і нагода інтенсифікувати співпрацю

Парламентська делегація на чолі з Першим віцеспікером Олександром Корнієнком зустрілася із Головою парламентської групи МІЛА Національної асамблеї Анголи доктором Віржіліо де Фонтеш Перейрою.

«Це історична зустріч для двосторонніх відносин і нагода інтенсифікувати нашу співпра-

цю», — наголосив насамперед Перший заступник Голови Верховної Ради України.

Олександр Корнієнко висловив вдячність Республіці Ангола за підтримку резолюції «Територіальна цілісність України: захист принципів Статуту ООН». Він зауважив, що Україна розраховує на співпрацю з країною

як із надійним партнером у міжнародних організаціях та поглиблення конструктивної взаємодії.

Окрім того, парламентські делегати акцентували на важливості імplementації 10 пунктів Формули миру Президента України Володимира Зеленського, яка принесе всеосяжний, справедливий

і довготривалий мир Україні та безпеку всьому світові.

Також сторони обговорили тему продовольчої безпеки. Перший віцеспікер поінформував про поточну ситуацію та дії російської федерації, зокрема, її вихід з угоди, атаки по портах та перешкоджання експорту. «Українське зерно важливе світові. Ми

це усвідомлюємо та ставимося з відповідальністю до його експорту», — наголосив він.

«Твердо переконані, що можемо перемогти агресора, який прийшов на нашу землю з війною. Росія вже програла стратегічно, але нам усе ще потрібна тверда підтримка наших партнерів, щоби змусити її звільнити всі українські території», — зауважив насамкінець Перший заступник Голови Верховної Ради України.

Прес-служба Апарату
Верховної Ради України.

І роботу ветеранам нададуть і механізаторів для агросектору підшукають

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

У Верховній Раді зареєстровано проект закону, яким пропонується пов'язати надання сільгоспвиробникам державної підтримки із працевлаштуванням людей з інвалідністю. Серед ініціаторів законопроекту «Про внесення змін до статті 18 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» щодо стимулювання суб'єктів агропромислового комплексу у створенні робочих місць для осіб з інвалідністю, в тому числі внаслідок війни» (реєстр. № 10185 від 24.10.2023 р.) значаться парламентарії з різних комітетів та різних політичних уподобань (Сергій Лабазюк, Олександр Гайду, Георгій Мазураш, Артем Чорноморов, Марина Нікітіна, Марія Мезенцева, Віктор Бондар, Ірина Констанкевич, Андрій Ніколаєнко, Ігор Фріс, Тарас Батенко, Петро Юрчишин, Едуард Прощук, Ігор Гузь, Микола Кучер, Максим Гузенко, Артур Герасимов, Богдан Торохтій, Богдан Кицак, Володимир Ватрас, Олег Кулініч, Олександр Дануца).

Суть проблеми, яку намагаються розв'язати народні обранці, полягає в тому, що в умовах збройного протистояння делдали більше людей працездатного віку: і військових, і цивільних — зазнають каліцтва. Значна кількість ветеранів з інвалідністю шукають місце на ринку праці. Водночас роботодавці часто не готовий брати цих людей, хоча законодавство й стає на їхній захист. Відповідно до Закону «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «для підприємств, установ, організацій <...> фізичних осіб, які використовують найману працю, установлюються норматив робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю у розмірі 4 відсотки середньооблі-

кової чисельності штатних працівників обліково-го складу за рік, а якщо працює від 8 до 25 осіб, — у кількості одного робочого місця.

<...> При розрахунках кількість робочих місць округлюється до цілого значення».

Тобто, приміром, якщо виробництво залучає від 8 до 25 працівників, належить узяти принаймні одну особу з інвалідністю (незалежно від форми власності та системи оподаткування, вимога стосується і фізичних осіб — підприємців). Але бізнес нерідко нехтує цією нормою, оцінюючи скептично можливість потенційних працівників з інвалідністю. Тим паче що для них зазвичай ще й потрібно облаштовувати робочі місця з урахуванням фізичного стану. З

другого боку, в агросекторі посилюється брак кваліфікованих кадрів. А механізатори та водії для сільгоспдприємств взагалі стають дефіцитною спеціальністю через їх затребуваність на фронті.

Стимулювати керівників господарств переглянути свої підходи до працевлаштування осіб з інвалідністю має держава підтримка аграріїв.

ДО РЕЧІ

Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю, яку ратифікувала й Україна, передбачає, що «держави-учасниці забезпечують і заохочують реалізацію права на працю <...> шляхом ужиття, у тому числі в законодавчому порядку, належних заходів, спрямованих, зокрема, на <...> стимулювання наймання осіб з інвалідністю у приватному секторі за допомогою належних стратегій...».

терства у справах ветеранів, осіб з інвалідністю внаслідок війни — понад 68 тисяч. Багато з них є працездатними, мають навички з наведених вище професій, бажують реінтегруватися в цивільне життя та отримати робочі місця з належним рівнем оплати. Тож логічно поєднати такий запит та пропозицію, активно залучаючи людей з інвалідністю, спричиненою, зокрема, війною.

За цієї ситуації не видається раціональним надавати будь-який вид державної підтримки агровиробникам, котрі не дбають про працевлаштування осіб з інвалідністю.

Тож законопроект передбачає заборону на отримання фінансування, визначеного Законом «Про державну підтримку сільського господарства України», суб'єктами агропромислового комплексу, на яких накладалися адміністративно-господарські санкції за невиконання нормативу робочих місць для працевлаштування людей з інвалідністю за попередній рік. Така норма має заохотити агробізнес створювати умови для залучення до праці ширшого кола осіб, а також сприятиме поверненню захисників до повноцінного цивільного життя у громадах.

Підготувала
Галина КВІТКА.

Народні депутати подбають про стале фінансування залізничного транспорту

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

На розгляді в Комітеті Верховної Ради з питань транспорту та інфраструктури перебуває проект закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення безпеки на залізничному транспорті» (реєстр. № 9066), внесений народним депутатом, членом комітету Володимиром Крейденком (на знімку).

Основна мета документа — врегулювати питання стабільного щорічного фінансування, що виділяється підприємствами залізничного транспорту, незалежно від форм власності, на безпеку руху — у розмірі не менш як 1% від валового доходу за попередній рік (за аналогією з нормою з охорони праці, згідно з якою роботодавець зобов'язаний витратити на охорону праці 1% від фонду оплати праці), а також — запровадження положень, які унеможливають приймання на брукт елементів залізничної інфраструктури, що ставить під загрозу безпеку руху поїздів.

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про залізничний транспорт». Зокрема, вводяться поняття «ідентифікаційний номер», що присвоюється виробником деталей, агрегатів, вузлів залізничного рухомого

складу з метою їхньої ідентифікації, а також — «новий транспортний засіб», що не має актів реєстрації уповноважених органів. Крім того, законодавство доповнюється нормами стосовно відповідності деталей, агрегатів, вузлів залізничного рухомого складу, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України, вимогам безпеки руху та необхідності мати ідентифікаційний номер. А також встановлюється заборона використання вживаних деталей, агрегатів, вузлів залізничного рухомого складу при виробництві нових транспортних засобів.

Відповідний закон про залізничний транспорт доповнюється новою статтею, якою передбачається стале фінансування безпеки руху поїздів.

Крім того, законодавець пропонує доповнити статтю 4 Закону України «Про

металобрукт» новими нормами стосовно порядку приймання на брукт елементів інфраструктури залізничного транспорту, деталей і вузлів залізничного рухомого складу. Тепер передбачається можливість приймання на брукт вказаних елементів лише від суб'єктів господарювання, при цьому виключно за наявності копії чи витягу з акту про списання такого майна з балансу та документів, що підтверджують його використання в господарській діяльності. Відповідно до запропонованих змін, перелік дозволених до здачі елементів інфраструктури залізничного транспорту, деталей і вузлів залізничного рухомого складу затверджується Кабміном.

Зазначимо, що одночасно з цим пропонується і внесення змін до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за втручання в діяльність залізничного транспорту. Так, буде врегульовано питання кримінальної відповідальності за скуповування елементів залізничної інфраструктури, за підробку номерів деталей вагонів та локомотивів з метою їх

омолодження, легалізації контрафакту, за використання вживаних деталей при виробництві вагонів та локомотивів. Запроваджується адміністративна відповідальність за пошкодження рухомого складу, а також за накладення предметів на залізничну колію. З цією метою законопроектом пропонується внесення змін до низки статей ККУ та доповнення цього кодексу новими статтями. Буде внесено корективи і до Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Підготувала
Ірина ШАТРОВА.

Молилися за славне військо

У містечку Горохів, що в Луцькому районі, відбувся перший молитовний сніданок.

У благодійному заході, ініціатором якого стала очільниця обласного комунального закладу «Горохівський психоневрологічний інтернат» Юлія Ковальчук, узяли участь народний депутат України Вячеслав Рубльов, голова Волинської обласної ради Григорій Недопад, депутати місцевих рад, керівники міста, військовослужбовці, очільники благодійних організацій, духовенство.

Священники та капелани разом з усіма присутніми молилися за Перемогу і мир, наше славне військо, яке боронить рідну землю.

— Серед безстрашних пілотів, які доставляли допомогу оборонцям «Азовстали», були і волянини. У найкритичніші для захисників міста дні вони подзвонили і попросили молитися за них, бо стояло завдання доставити в Маріуполь необхідну амуніцію, боеприпаси та забрати поранених. Частина пілотів з тієї важкої місії не повернулася. З 2014 року війна опалила кожного з нас — у кожного з нас у родині, серед близьких, серед знайомих є ті, хто лишився в нашій пам'яті. Вірю,

що сьогоднішній захід, який об'єднав горохівчан, стане доброю традицією та буде щорічним. Адже це благородна мета — молитися та ділом допомогти тим, хто цього потребує. Такі молитовні сніданки, як сьогодні в Горохові, об'єднують громадськість та є черговим кроком до зміцнення суспільства, його консолідації, єднання, — сказав, звертаючись до присутніх, народний депутат України Вячеслав Рубльов.

— Наші поранені хлопці розповідали, що саме молитва додавала їм сили виборитися з поля бою та дочекатися допомоги. Їх рятувала і наша щира молитва, а ще — наша постійна підтримка. Тож продовжуємо надавати допомогу захисникам та їхнім родинам. Працюємо над цим разом із психологами, лікарями та священнослужителями, — зазначив голова обласної ради Григорій Недопад.

Усі зібрані під час молитовного сніданку пожертви спрямують на допомогу нашим героїчним захисникам.

Микола ЯКИМЕНКО.

На знімку: народний депутат України Вячеслав Рубльов (крайній ліворуч) і голова Волинської обласної ради Григорій Недопад (другий ліворуч) моляться за Перемогу, мир і українське військо.

Фото з відкритих джерел.

Держава повинна піклуватися про тих, хто став на її захист

На Полтавщині за ініціативи народного депутата Олега Кулініча, у співпраці з Мінсоцполітики, триває програма соціального відновлення ветеранів за кошти обласного бюджету. Такий проект реалізовано вперше в Україні, і голова депутатської групи «Довіра» дуже сподівається, що вдалий досвід буде масштабовано на всю країну.

На етапі розробки та втілення програму відновлення ветеранів напрацьовували спільно з очільницею Мінсоцполітики Оксаною Жолнович, керівниками відповідних структурних підрозділів Міноборони, головою Полтавської облради Олександром Біленьким, ГО «Коліщата».

— Прагнемо, аби ця програма, по-перше, тривала і розвивалася на рівні Полтавської області та її громад, а по-друге, була масштабована на всю державу. Для цього потрібно працювати з Кабміном. Результатом у перспективі має стати постановка КМУ, виділення фінансування та проведення серйозної організаційної роботи по всій державі, аби запустити послугу і в інших областях, — переконаний народний депутат Олег Кулініч.

Над урізноманітненням програми, аби вона мала максимальну користь для фізичного здоров'я наших захисників,

сприяла подоланню психологічних травм і поверненню до повноцінного й активного соціального життя, працювала голова ГО «Коліщата» Тетяна Усик. Вона залучає до участі очільників громад регіону, домовляється про співпрацю з експертами у багатьох сферах. Одним із напрямків програми відновлення ветеранів є й іпотерапія (на знімку).

— Заняття з їзди верхи, перебування поруч із кінями вже

давньо довели свою ефективність у стабілізації психологічно-емоційного стану людини, — розповідає Олег Іванович. — Зізнаюся, що не всі вважали верхову їзду гарною ідеєю. Бо частина ветеранів, які проходять відновлення за програмою, тепер мають інвалідність, освоюють протези... І для того, аби осідлати коня, багатьом довелося подолати внутрішню непевність у своїх можливостях... Але по закінченню сеансу абсолютно кожен наш захисник був у широмо захваті — від того, що це вдалося, від заряду енергії та впевненості, які вони отримали. Когось навіть було не впізнати, адже буквально за кілька днів ветерани цілком по-новому розкрилися у спілкуванні з побратимами та своїми рідними.

Окрім надання фахової психологічної допомоги, програма, поміж іншого, включає заняття в басейні, масаж, групові фізичні тренування, спелеотерапію, арт-терапію, глинотерапію та багато інших активностей. Варто додати, що при розробленні програм соціального відновлення воїнів використовується і досвід закордоння. Зокрема Ізраїлю, який уже десятки років перебуває у стані війни...

— Хотілося б наголосити, що однією з головних особливос-

тей програми соціального відновлення є те, що ветерани проходять її спільно зі своєю родиною — дружинами, дітьми, іншими найближчими родичами. Це дає змогу відновити втрачені зв'язки, разом пропрацювати психологічні проблеми. Окремо наші спеціалісти займаються із дітьми захисників, котрі важко переносять нові обставини і теж переживають травматичний досвід.

Додам, що реабілітаційні процедури, психологічна допомога та консультації надаються залежно від спеціальних потреб кожного учасника програми та членів його родини. І такий індивідуальний підхід — дуже правильний! — вважає парламентарій.

Тепер досвід відновлення за програмою Олег Кулініч сподівається запровадити і для чинних військовослужбовців. Для цього команда народного депутата намагається залучити приватні кошти.

— Держава повинна дбати про тих, хто став на її захист, — упевнений народний депутат. — А програма відновлення — це лише невелика частина того, на що заслуговують наші захисники і захисниці. Слава Україні та її Збройним Силам!

Ірина ЛЬВОВА.

Фото зі сторінки народного депутата у Фейсбуці.

У Ковельському міськрайонному територіальному медичному об'єднанні, що на Волині, вперше в Україні провели трансплантацію серця після півтора місячного перебування реципієнта на системі штучного кровообігу. Операція пройшла успішно, *повідомляє наш власкор Микола Якименко*

Сьогодні — День української писемності та мови

Загадкова літера «І», якої бояться вороги

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Наша рідна солов'їна належить до 30 найпоширеніших мов світу, нею розмовляють, говорять, балакають, бесідують, гурторять, гомонять, шебечуть (і це не весь синонімічний ряд) понад 45 мільйонів людей. Історія її походження і становлення давно є об'єктом гострих суперечок і маніпуляцій не лише суто мовознавчого, а й політичного характеру.

28 жовтня 1989 року Закон РСР «Про мови в Українській РСР» надав українській мові статусу державної. До того часу майже 370 років її забороняли, утискали, знищували — в російській імперії солов'їна розглядалася як «малорусское наречие» мови російської. Протягом тривалого часу як тільки українську не називали — у добу пізнього Середньовіччя на противагу книжній, або давноруській і церковнослов'янській, — простою мовою, пізніше, в Гетьманщині, — козацькою, а ще русинською, руською, карпаторуською, кубанською. Мову документів з українських земель за часів Петра I, котрий у 1721 році для московського царства вкрав у Київської держави назву «Русь», іменовали литовською і навіть білоруською.

Неперевершений поет Володимир Сосюра, родом із Дебальцевого, звинувачений радянською владою у «буржуазно-націоналізмі» за вірш «Любить Україну» (1944 р.), писав: «Мова — це душа народу, а народ без мови — не народ». Вслухайтесь в мелодію відомих із самого народження, чутих від бабусі, від матері слів — ярина, ватра, герць, перебендя, байдак, гайдук, напад, наступ, снага, туга, дихати, лагодити, дивовисько... — в них закодована і автентика, й наша історія, і майбуття. В них бойовий клич, у них молитва за землю, що тільки й борониться від ворогів, за родину, для якої кращої землі у світі немає. Тут і шепіт колосся, і коліскова, і щось таке, що робить цю мову і народ, який її береже, незвичайними — сильними і непохитними.

Тож звідки слова, у яких ми знаходимо опертя? Відомий український науковець Іван Огієнко (1882—1972), досліджуючи постанову української мови, писав, що археологія і мовознавство «тепер сильно розвинулися». Так ось, археологічні знахідки доводять, що українська земля була заселена з найдавнішого часу, ще з палеоліту, тобто старшої кам'яної доби. «Київ постав іще з початком людського життя на Дніпрових пагірках; на його терені знайдено найдавніші сліди людського життя в Східній Європі. Дніпро (Бористен) з глибокої давнини був головною торговельною дорогою. Він має широку систему допливів, сам простий, спокійний, а тому дуже надавався на водний шлях, і Київ став його найкращим пристанком при різних зносинах», — писав Іван Огієнко. Жили на наших теренах різні народи — кімерійці, скити, сармати, роксолани, готи, гунни, болгари. Уже з IV століття по Христу, як зазначає вчений, «безперечно вирисовується перед нами український народ (М. Грушевський. Історія

України-Руси, I, 15), а вже з VI віку бачимо його зовсім ясно».

Від того часу антів, що жили по берегах Чорного моря і про яких розповідають грецькі джерела VI ст., Михайло Грушевський визначав як предків українців, Професор П. Третяков писав, що анти і «роси» — це два імені того самого народу, що створив Русь із центром у Києві.

«І вже в той далекий час росла мова цього давнього народу, з неї пізніш постала мова українська. Звичайно, ця мова розросталася тією дорогою, на яку вступила ще на своїй слов'ян-

вого значення — Остромирове Євангеліє, написане у Києві.

Доктор історичних наук Надія Нікітенко зазначає: «А це ж знакові святині нашої, української, ідентичності! Друга за часом написання збережена з XI ст. книга із Софійської бібліотеки — Остромирове Євангеліє, яке датується 1056—1057 роками. Це Євангеліє, як і Реймське, є апракосом, тобто святковим, укладеним відповідно до церковних свят. Воно богослужбове. Остромирове Євангеліє було призначено своєму власнику Остромиру для його персонального вжитку під час

ззначає, що у знаного киевознавця протоієрея Петра Лебединцева зберігалися свідчення очевидців пожежі. Ті розповідали, що монастир підпалили переодягнені ченцями московські посланці, аби позбутися численних документів XI—XVII століть: грамот і пожалувань литовських князів, польських королів і українських гетьманів. За катерини II у 1780-му спалили бібліотеку Києво-Могилянської академії. Відомий факт і про знищення у вогні на книжковому складі у 1863 р. 500 книжок байкаря Леоніда Глібова.

кругогляд, виднокруг, видноколо, виднокрай, небокрай, овид. У «Короткому словнику синонімів української мови», де зібрано 4279 синонімічних рядів, найбільше синонімів має слово «бити» — 45: пережити, сікти, хльостати, чесати, клепати, батожити, бичувати, кропити, шмагати, шкварити, товкти, гатити, гамселити, голомшити, гріти, дубасити, духопелити, жарити, пригощати, частувати, колошпалити, лупити, лупцювати, молотити, частувати кулаками, всипати березової каші, годувати потиличниками тощо. Може, синонімів у слова «бити» так багато через те, що українцям протягом століть доводилося захищати свої землі і відбиватися від ворогів, як зараз від московської орди.

Слід зазначити, що під час новітньої російсько-української війни маркером «свій-чужий», як кажуть брати Капранови, стала мова. А символом спротиву окупантам — унікальна літера «І», якої немає в жодній іншій слов'янській абетці. Українці почали малювати її на стінах будівель, на асфальті, на парканах в окупованих Херсоні й Маріуполі. Радник міського голови цього міста Петро Андрищенко повідомляв, що першу літеру-символ маріупольці написали біля пам'ятника Тарасу Шевченку. «Це був шок для окупаційних військ, але це дуже креативне заняття для нашого руху опору, бо українці Маріуполя розуміють, що це таке і чому ця літера намальована, і чому ми використовуємо цей символ», — наголошує він. Він додає, що спочатку окупанти не розуміли, що це за знак, але нині літеру з української абетки знає увесь світ. Коли окупанти проводили так звані референдуми щодо «об'єднання» захоплених українських територій у Генічеську, місто засипали листівками проти анексії чужого з літерами «І».

«І зараз росіяни розуміють, що це частина нашого спротиву. Йому вони намагаються стерти літеру і знайти тих, хто її намальював. Наш рух спротиву намагається кожного дня намальювати літеру в різних місцях», — каже Петро Андрищенко. Ризикуючи життям, українці на окупованих територіях пишуть букву «І»! Загарбників аж трясє від літери з української абетки, бо вони, не знімаючи самі собі, розуміють — вони прийшли на чужу землю. Землю не «єдино», а окремишнього народу зі своєю мовою, історією і культурою. Вони розуміють — їм не просто тут не раді, а при першій можливості їх знищать. Розуміють, що українці сповнені праведного гніву і ненависті до кожного, хто прийшов у їхній дім зі зброєю, тож літера «І», що є у важливих для кожного нашого громадянина словах — «Україна», «Київ», «країна», «героїзм», без сумніву, окупантів лякає, а нам усім додає впевненості у Перемозі.

Світлана ЧОРНА,
Наталія ЯРЕМЕНКО.

На знімку: автори матеріалу — біля фасаду корпусу Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, де відкрили міні-скульптурку, присвячену літері «І».

Фото Георгія ЛУК'ЯНЧУКА.

ській прабатьківщині», — писав Іван Огієнко.

Як вважають дослідники, від VI століття починається проукраїнський період розвитку мови і триває він приблизно до XI ст., від якого і до середини XII ст. можна говорити про сформованість в основних рисах української мови як системи.

Із тисячолітньої пам'ятки слова не викинеш

Із появою перших писемних пам'яток починається етап мови, яку науковці називають давньоукраїнською. Про давність української мови (відомий дослідник Василь Кобелюх вважає, що солов'їна походить із санскриту і давніша за німецьку, турецьку та російську) свідчать і графіті Софії Київської, яким добра тисяча років, і перші відомі нам давноруські писемні пам'ятки XI—XII століть.

Специфічні, типові мовні риси української фіксують Ізборники Святослава 1073-го та 1076 років, «Руська Правда», збірник стародавнього руського права, складений у Київській державі у XI—XII ст. на основі звичаєвого права, Іпатіївський та Лаврентіївський літописи, житіє Бориса і Гліба, Феодосія Печерського, Галицьке Євангеліє 1144 р., «Слово о полку Ігоревім», Повість минулих літ, Галицько-Волинський літопис та інші твори. У цьому ряду і наша пам'ятка культури світо-

календарних святкових служб. Ця книга, як і Реймське Євангеліє, писалася в Києві, але спеціально для новгородського посадника Остромира і його дружини Феодани — дочки київського князя Володимира і Анни. Саме їхні імена, як замовників книги, називаються у її післямові».

Євангеліє та його історію присвоїли собі агресивні, з липкими руками, сусіди — нині воно зберігається у пetersburgі, в російській національній бібліотеці. «За поребриком» без тіні сорому заявляють, що ця рукописна книга, насправді створена у скрипторії Софії Київської, є «бесценным достоянием росии и стоит у истоков русской письменности и культуры». І ні слова про Київ і ченців та митців, які на українській землі створили цей шедевр і, певно, як і Нестор Літописець, говорили староукраїнською.

московські царі старанно переписували давні літописи, що не вдалося сфальшивувати — знищували. Як знищували й українську мову. Солов'їна пережила численні заборони, закриття українських шкіл, спалення бібліотек — першою згоріла книгозбірня Києво-Печерської лаври, яку підпали вночі з 21 на 22 квітня 1718 року царські агенти.

Відомий історик Ігор Гирич у статті «Лавра в автономістичних змаганнях козацьких часів»

Царям і царським посіпакам, які століття тому вже насаджували у сусідніх країнах «русский мир», знищити українську не вдалося — сильне і глибоке коріння мала вона. Мова з новою силою постала у творах геніального Івана Котляревського після видання «Енеїди» та інших його творів. Славний син Полтавщини вважається основоположником літературної української мови, яка сформувалася на основі давноруських (давньокиївських) літературних традицій та живого народного мовлення.

Мова — це код нації

Наша мова багата, прекрасна і має чимало такого, що робить її унікальною. Професор Костянтин Тищенко стверджує, що **з-поміж 82 специфічних рис української мови — звукових і граматичних — 34 є виключно українськими. Це спростовує міф, нав'язаний росією, про нашу солов'їну як діалект «вєликого и могучего» та про «схрєщення» різних мов, внаслідок якого нібито і з'явилася українська.**

Однією з ознак нашої мови є лексичне розмаїття. Ми говоримо, використовуючи безліч синонімів. Наприклад, слово «горизонт» має 12 синонімів: обрій, небозвід, небосхил, крайнебо, круговид, кругозір,

ПОДРОБИЦІ

Підлітків-провокаторів вербували рашистські спецслужби

Правоохоронці викрили телеграм-канал, де спецслужби РФ вербували українських підлітків для розпалювання національної ворожнечі та дискредитації нашої держави.

Як повідомив відділ комунікації поліції Житомирської області, 15-річний мешканець Радомишля, який був учасником цієї онлайн-спільноти, вчинив наругу над меморіальним комплексом «Пам'ятник розстріляним єврейським дітям під час Другої світової війни» та над братською могилою воїнів, загиблих у цій війні. Підліток намалявав на пам'ятниках нацистську символіку та антисемітські написи. Аналогічні символи та написи він також зробив на будинку 85-річної місцевої жительки. Усі свої дії хлопець зняв на телефон, щоб звітувати перед іншими учасниками телеграм-каналу. Під час обшуку за місцем проживання юнака слідчі вилучили, зокрема, балончик з фарбою, мобільний телефон та літературу антисемітського спрямування.

Також правоохоронці встановили інших учасників онлайн-спільноти віком від 13 до 17 років та провели санкціоновані обшуки за місяцями їхнього проживання. Зокрема, за інформацією прес-служби СБУ, у Дніпрі, Львові та Вінниці викрили чотири школярів, котрих представники російських спецслужб через підконтрольний їм телеграм-канал закликали до вчинення актів вандалізму на місцях вшанування пам'яті жертв Голокосту. Під час обшуків за адресами проживання учнів виявили комп'ютери та мобільні телефони з фотографіями-звітами про провокації, а також компоненти для кустарного виготовлення вибухівки.

Правоохоронці наголошують, що країна-агресор використовувала отримані від українських підлітків фото- та відеоматеріали для дискредитації України у зарубіжних ЗМІ. СБУ закликає батьків бути пильними і тримати на контролі зацікавлення та коло спілкування своїх дітей, щоб запобігти впливу на них ворожих спецслужб.

Оксана ЛУК'ЯНЕНКО,
Житомирська область.

Законопроект також встановлює мінімальний обсяг навчальних занять в одному кредиті ЄКТС. «Для бакалаврського рівня аудиторних годин у одному кредиті буде не менше 10 (із 30) та не менше 8 годин (із 30) для магістерського освітньо-наукового рівня», — роз'яснюють у МОН. — Решта годин буде відводитися на самостійну роботу». На думку авторів законопроекту, це також сприятиме підвищенню якості освіти на денній формі навчання.

Скасування «заочки», як обіцяють, також піде на користь студентам. «На відміну від заочної та

вечірньої дистанційна форма не потребує регламентації, а студенти самостійно зможуть обирати час та місце для занять у межах графіка навчання», — обіцяють у МОН.

Такі законодавчі зміни надаватимуть більше прав студентам, наблизитимуть нашу освіту до європейських стандартів та полегшать виходження України до міжнародного академічного й наукового простору, переконують у профільному міністерстві.

Вл. інф.
Фото
Андрія НЕСТЕРЕНКА
(з архіву
«Голосу України»).

Р. С. На сайті МОН також оприлюднено для обговорення порівняльну таблицю до законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України щодо фінансування здобуття вищої освіти та надання державної цільової підтримки здобувачам освіти», що передбачає запровадження механізму державних освітніх грантів та зобов'язує студента-бюджетника не пізніше ніж за шість місяців до завершення навчання укласти угоду з роботодавцем на три роки. «Зобов'язання здобувача вищої освіти укласти договір про працевлаштування у разі надходження відповідної пропозиції від роботодавця є обов'язковою умовою його договору про навчання за державним, регіональним замовленням», йдеться у законопроекті.

ного краю. Бригади розподільних мереж відновили лінії 0,4—10 кВ у 17 населених пунктах Бериславського району. Також кабельники ПрАТ «Рівнеобленерго» безпосередньо у Херсоні провели ремонт кабельних мереж напругою 6 кВ.

Продовжуємо повертати світло херсонцям — нині триває 13-та вахта наших бригад на півдні країни.

Алла ЛІХАЧОВА,
менеджер
із зв'язків з громадськістю
ПрАТ «Рівнеобленерго».

Заочну форму навчання хочуть замінити дистанційною. А студентам — дозволити здобувати знання у комфортному темпі

СВОЯ ТРАЕКТОРІЯ

Уряд пропонує скасувати заочну та вечірню форми освіти та надати студентам право самостійно визначати терміни навчання. Такі новачки містять поданий Кабінетом Міністрів до Верховної Ради проект закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті» (№ 10177).

У разі його ухвалення парламентом студенти матимуть більше можливостей самостійно обирати освітню траєкторію, формувати індивідуальний навчальний план та регулювати терміни навчання, повідомляють у МОН.

Заочну та вечірню форми навчання замінити дистанційка. «Ще з початку пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення зносу й вечірня форма здобуття освіти фактично втратили актуальність, трансформувались у дистанційну. Саме тому з 2024 року пропонуємо відмовитися від заочної та вечірньої форм навчання, які в нас залишилися з часів СРСР, і перейти до зрозумілої в ЄС дистанційної форми», кажуть у МОН та звертають увагу на те, що «в європейському просторі заочної форми взагалі немає». Щоправда, тим, хто вже здобуває диплом заочно, дозволять завершити навчання у звичному форматі.

Законом серед іншого пропонують надати змогу скорочувати або розтягувати в часі навчальне навантаження у формі кредитів ЄКТС (Європейської кредитної трансферно-нако-

пичувальної системи). Нагадаємо, що кредит ЄКТС — це одиниця вимірювання обсягу навантаження, необхідно для досягнення визначених або очікуваних результатів навчання студента.

Відповідно до законопроекту річне навантаження на денній формі навчання становитиме 30—80 кредитів ЄКТС. «Така варіативність річного навчального навантаження дасть змогу студентам самостійно вирішувати, як розподілити кількість кредитів упродовж їхнього терміну навчання», — пояснюють в прес-службі МОН. — Наприклад, 240 кредитів можна буде засвоїти за 4 роки, по 60 кредитів на рік (як нині), або ж, обравши більше навантаження по 80 кредитів, завершити бакалаврську програму за 3 роки. Можна буде й навпаки — обрати менше навантаження на більший строк».

Експерти вже порахували, що теоретично нова система дозволить розтягти задоволення від навчання аж на 8 років! Але така можливість з'явиться тільки після скасування воєнного стану.

На переконання профільного міністерства, такі новачки наблизять нашу систему вищої ос-

віти до європейських стандартів та нададуть студентам більше свободи у визначенні темпів навчання, а також у виборі дисциплін.

Крім того, законопроект передбачає спрощення вимог стандартів вищої освіти щодо обов'язкових компонентів, що має посилити автономію закладів вищої освіти. «Держава має забезпечити стандарти в регульованих спеціальностях та автономію в нерегульованих», — пояснюють в МОН. — Тому пропонується посилення вимог стандартів для регульованих професій шляхом зменшення мінімальної вибіркової компоненти ОП (освітньої програми). — Ред.) із 25% до 10%. Для нерегульованих спеціальностей навпаки мінімальний відсоток вибіркового курсів залишається 25%, але через послаблення вимог у стандарті заохочується збільшення вибіркової значно більше за мінімум (до 50%).»

Законопроект також покликаний розширити практику запровадження університетами на бакалаврському рівні міждисциплінарних програм. «На таких програмах здобувачі освіти зможуть спочатку вступити на галузь (програму, яка включає групу спеціальностей), а далі, зорієнтувавшись у університетській траєкторії, обрати спеціальність чи спеціальності після 60—120 кредитів ЄКТС. Вибір залежатиме від програми, яку пропонує заклад вищої освіти», — уточнюють у міністерстві.

Тринадцята вахта рівненських енергетиків на Херсонщині

3 перших днів деокупації Херсонщини енергетики ПрАТ «Рівнеобленерго» відбули там 12 вахт, де у складних небезпечних умовах допомогли відновити електропостачання населених пунктів.

«Працюючи тут, по-особливому відчуваєш, наскільки наша робота важлива для людей, радієш, повертаючи світло у села та міста, а разом з ним і життя», — розповів майстер служби ліній Олександр Гродський.

Робота персоналу ПрАТ «Рівнеобленерго» відзначена і на державному рівні.

Четверо енергетиків ПрАТ «Рівнеобленерго» згідно з указом Президента отримали медалі «За працю і звитягу» саме за відновлення електромереж Херсонщини. Це майстри Олександр Гродський та Олександр Приступа, електромонтери з ремонту повітряних ліній електропередач Вадим Яремчук та Андрій Пархомчук.

3 жовтня 2022 року бригада високовольтників з Рівненщини ввела в дію 14 підстанцій 35/10 кіловольт та провела ремонт на понад 118 км пошкоджених повітряних ліній, повернувши електропостачання у 44 населені пункти півден-

ОГОЛОШЕННЯ

Карта водія для цифрового тахографа на ім'я Дорошенко Олександр Миколайович за номером UAD 0000079815001 втрачено, вважати недійсною.

Втрачений атестат про середню освіту, № 002713, виданий середньою школою № 205 міста Києва від 1994 року на ім'я Бабич Світлани Іванівни, вважати недійсним.

Втрачені атестат про повну загальну середню освіту ХЕ 46350438 та додаток до атестату 12 АК 659619, видані Киселівською загальноосвітньою школою I-III ступенів Білозерської районної ради Херсонської області на ім'я Москаленко Кристина Сергіївна, вважати недійсними.

Приватний нотаріус Запорізького міського нотаріального округу Лейко С. А., вул. Запорізька, 6, прим. 143, м. Запоріжжя, запрошує спадкоємців померлої 22 лютого 2023 року Мілік Глафіри Кирилівни, 1934 року народження, для оформлення спадщини в строк до 25 листопада 2023 року.

Приватний нотаріус Криворізького районного нотаріального округу Дніпропетровської області Мариненко В.А. сповіщає про відкриття спадкової справи після смерті Задорожного Петра Петровича, який помер 27 серпня 2023 року та після смерті Задорожньої Світлани Семенівни, яка померла 29 січня 2012 року.

Спадкоємців прохання звертатися за адресою: Дніпропетровська обл., м.Кривий Ріг, вул.Олександра Васякіна, 4/4, тел. 0972688908, 0986291618.

Втрачене посвідчення адвоката серія КС№9258/10, видане на підставі рішення Ради адвокатів Київської області від 31.07.2020 № 81 на ім'я Савенкова Олексія Володимировича, вважати недійсним.

Втрачений диплом Консерваторії ім. П.І. Чайковського серія ТВ № 917914 виданий 7 червня 1992 року та додаток з оцінками до нього на ім'я Федотова Світлана Валентинівна, вважати недійсними.

Втрачений диплом бакалавра та додаток до диплому, серія В23 номер 098213 виданий Київський національний університет імені Тараса Шевченка від 30 червня 2023, на ім'я Гуванч Хезретов, вважати недійсним.

Посвідчення судноводія малого/маломірного судна номер 000097/05 від 26.08.2015 року, орган видачі 05 на ім'я Бакієв Артур Іванович (23.11.1970 року народження) вважати втраченим та недійсним.

У зв'язку з відкриттям спадкової справи після смерті Коробкова Володимира Петровича, який народився 23 квітня 1950 року, померлого 02 листопада 2022 року, спадкоємців померлого прошу звернутися до приватного нотаріуса Харківського міського нотаріального округу Харківської області Бідонько Людмили Леонідівни, за адресою: місто Харків, вулиця Університетська, 2, офіс 5.

Приватний нотаріус Сумського міського нотаріального округу Крютченко І.О. повідомляє про відкриття спадщини після померлого 30.06.2023 року Ємельянова Миколи Вікторовича, 20.10.1970 року народження, та запрошує спадкоємців померлого до 30.12.2023 року звернутись для оформлення спадщини за адресою: Сумська обл., м. Суми, вул. Британська, буд.11, кв.3, тел.+380993838624.

